

Vår pilgrimsvandring :Sarria – Santiago de Compostela.

29 september 2008

Jag åkte med min hyrda bil ut till flygplatsen Tenerife South kl 05.30 och tog sedan flyget till Santiago de Compostela kl 8.20 och var i Santiago kl 12.00 lokal tid. + 1 timme jftr med tiden på Teneriffa.

Där stod AnnMargret och mötte mig tillsammans med chauffören som körde oss till Sarria och hotel Roma på Calvo Sotelo som låg 50 meter från tågstationen i Sarria.

När vi kom fram checkade vi in på våra rum som låg 2 branta trappor upp utan hiss. Vi kånkade upp våra tunga väskor och ryggsäckar under stön och stänk och tänkte att det här börjar ju bra. Trevligt hotellrum med badrum och TV.

Vi gick ut och orienterade oss i Sarria och åt en god kycklingfilé med tomatsallad, bröd och ett glas vitt vin och avslutade med en cortado, typiskt spanskt kaffe med vispad mjölk i små koppar. Sedan satt vi en stund på hotellets uteplats i solskenet och drack vatten och pratade förväntansfullt om vår kommande vandring som skulle börja nästa dag. Vandrigen skulle vi göra till minne av vår syster MajLis som avled den 30 december 2007.

AnnMargret hade köpt vars en käck hatt, snacks som vi skulle ha med oss på vandringen, underlag att sitta på och regnponchos om det skulle bli regn de kommande dagarna.

Vi gick till våra respektive rum för att vila och ta det lugnt och förbereda oss för kommande pilgrimsvandring i morgon. Jag hade genom kyrkan skaffat vars en frälsarkrans, ett armband med olika glaspärlor, där varje pärla betyder något, som Gudspärlan, kärlekspärlan, öknens pärla, renhetens pärla osv och dessa armband hade vi på oss varje dag när vi vandrade.

30 september 2008 Sarria - Portomarin

Jag vaknade kl 06.00 och vi gick ner och åt frukost som bestod av färskpressad apelsinjuice, kaffe med mjölk och tre brödbitar med smör och apelsinmarmelad.

Vi gav oss iväg vid 07.30-tiden och då var det fortfarande mörkt ute och dimma, men vi hittade snart pilgrimsvägen och det var många pilgrimer som gick med sina ryggsäckar och stavar precis som vi. Vi hade allesammans våra pannlampor tända och det såg väldigt speciellt ut när vi vandrade där i mörkret. En del småpratade lågt medan de flesta gick tysta, gäspande och försökte så smått komma igång med sitt vandrande för dagen.

På våra ryggsäckar hade vi fäst vars en pilgrimssnäcka, som AnnMargret hade fått av en fiskare på Irland i gåva inför vår vandring.

Vandringen till Portomarin gick genom typisk Galiciskt inlandskap. Vägen gick genom ekskogar, över fält och förbi bondgårdar. Landskapet var lätt kuperat så det blev många upp- och nerförsbackar. Särskilt jobbigt var det när vi gick nerför backarna, då kändes det rejält i musklerna på underbenen. AnnMargret och jag funderade på om vi hade tränat tillräckligt innan vi gav oss iväg på det här äventyret. Jag visste i alla fall att jag inte hade gjort det.

San Nicolaskyrkan är en av denna leds mest intressanta Romanska kyrkor på grund av dess ovanliga arkitektur. Kyrkan rekonstruerades sten för sten när man byggde upp det nya i Portomarin.

Vi stannade då och då och drack vatten och pustade ut på ett ställe med kaffe, banan och äpple. På ett annat ställe blev det en stor kopp kaffe med mjölk och bröd med tonfisk och lök. Smakade jättegott. Vi pratade med olika människor längs vägen och varje gång vi gick förbi någon eller någon gick förbi oss så hälsade vi med orden ”Bon Camino”, som betyder ungefär Lycka till på vägen! Tyska, engelska, amerikanska, portugisiska, franska, italienska, spanska, svenska, norska, danska, finska språken hördes runt omkring oss när vi stannade och vilade.

Under hela vandringen stämplade vi vårt pilgrimspass på minst två ställen under varje dagsetapp. Stämplingen av passet kunde ske inne i en kyrka, på något härbärke, restaurang, café eller liknande. Detta pass skulle vid framkomsten till Santiago de Compostela visas upp vid Oficina de Pelegrino så att man kunde se att vi vandrat hela vägen.

När vi kom fram till Portomarin och vårt bokade hotell Villa Jardin som låg mitt i staden hade vi gått 22,9 kilometer och vi var rejält trötta. Det kändes i ben och rygg och vi undrade hur det skulle gå i morgon. Vi hade varit igång och vandrat i dryga 8 timmar.

Vi slängde oss på våra sängar en halvtimme innan vi gick ut och åt middag. Det blev fisksoppa, kyckling med sallad och en god mandelkaka till cortadon. Vin och vatten till maten. Vi gick sedan och la oss och somnade vid halvsju-tiden.

1 oktober 2008 Portomarin – Palas de Rei

Även denna morgon vaknade jag vid 6-tiden och AnnMargret och jag åt en enkel frukost och gav oss sedan iväg på vår vandring och det var mörkt ute som vanligt den första timmen. Men pannlamporna lyste upp vår väg.

En smal hängbro tog oss över reservaren innan vi började den lätta stigningen längs den norra sidan av San Antonioberget. Sedan fortsatte vi genom milt böljande natur översållat av ek- och pinjetråd, vilket är typiska för denna region. Efter Ligondeberget började vår nedstigning till den fridfulla byn Palas de Rei. Det var en medelsvår vandring på 23 kilometer och det tog oss även i dag runt 8 timmar att gå. Vandringen i dag gick upp och ner från 400 meter över havet till 750 meter över havet. AnnMargret påminde mig hela tiden om att inte titta uppåt när vi kom till de sega backarna... ”då blir man så missmodig” sa hon... utan vi skulle titta nedåt och räkna stegen 2, 4, 6, 8 osv osv. Och så stannade vi och vilade när vi kommit till 100 steg. Och det hjälpte faktiskt.

Jag hade denna dag mycket ont i ryggen och vi gick sakta steg för steg till hotel Casa Benlide och därifrån skulle sedan taxichauffören ta oss tillbaka till hotell Villa Jardin i Portomarin eftersom det var fullbokat på hotel Casa Benlide.

Vi avslutade dagen med en god middag och gick sedan och la oss tidigt, genomtrötta och jag upptäckte blodfyllda blåsor på lilltårna som jag får försöka ordna med i morgon innan vi ger oss ut på vandring igen.

Vi träffade i dag en finsk kvinna som hade gått ensam hela vägen från Frankrike och i dag hade hon gått 34 kilometer! Hon skulle åka hem till Finland på lördag och ville ha ett par dagar i Santiago så hon hade lite bråttom så här på slutet.

2 oktober 2008 Palas de Rei – Melide

I dag hade vi sovmorgon till kl 08.00 eftersom taxin skulle hämta oss kl 09.00 på hotell Villa Jardin i Portomarin där vi övernattat och köra oss till Palas de Rei där vår vandring i dag utgick.

Vi lämnade Palas de Rei och efter att ha korsat floden Pambre och passerat Pontecampana klättrade vi uppåt genom pinje – och ekskogar. Vägen slingrade sig mjukt fram i landskapet och vi riktigt njöt av vandringen. Små gummor stod längs vägen vid sina små hus och ville sälja frukt, ost och hemlagad korv till oss. Då vi lämnat Furelos kom vi in i Melide som går genom San Pedrodistriktet. Melide är en liten gammal stad och vårt hotel Ponsada Chiquitin låg vid huvudgatan som går genom Melide.

Dagens vandring var medelsvår i 16 kilometer och tog ca 6 timmar för oss.

Vädret var som tidigare perfekt. Lite mulet och emellanåt sol och ca 15 grader. Jag hade nu mina blåsor på lilltårna vilka plåstrats om av AnnMargret med tuck tape, men dessutom värk i musklerna på underbenen både bak och fram. Ryggen värkte också och jag började känna av en förkylning. I morgon måste jag köpa antibiotika på något apotek.

Vi åt en jättegod omelett med skinka, ost och tomat, och drack vatten och kaffe på ett ställe längs leden. Pilgrimerna satt gärna på rastställena och drack en öl eller kaffe, tog av sig sina kängor och luftade tårna och fötterna och pratade med varandra. Det var mycket intressant att lyssna till allas berättelser om olika vedermödor.

I dag träffade vi bl a en tysk äldre man som gått i 5 veckor, men nu hade hans knä sagt ifrån så antagligen måste han avbryta.

Eftersom man äter middag så sent här i Spanien, först vid 20.30-tiden, så kunde AnnMargret och jag bara få en sallad och ett glas vin innan vi gick och la oss vid 19-tiden. Eftersom vi var lite frusna hade det istället smakat gott med en varm soppa. Vi är jättetrötta och ledbrutna. Detta är inte lätt för två relativt otränade äldre damer.

3 oktober 2008 Melide-Arzua.

Den här morgonen mådde jag inte alls särskilt bra, var förkyld med sprängande huvudvärk och feber. Jag var mycket osäker om jag över huvudtaget skulle orka vandra. Efter frukosten gick vi till apoteket och jag fick antibiotika och halstabletter och jag bestämde mig efter någon timme för att gå i alla fall.

Vi gick i sakta mak och det var en medelsvår vandring mellan Melide och Arzua på 16 kilometer och mycket upp och nerförbackar. Men vi gick sakta ett steg i taget. Det tog oss runt 6 timmar att vandra idag med långa kaffe och lunchpauser.

Vägen som gick upp och nerför kullarna var täckta av eucalyptos, som luktade otroligt starkt och gott. Luften var klar och lite kylig. I Ribadiso, strax efter att vi korsat floden Iso över en charmig medeltida bro, anlände vi till Hospital de San Anton, en Antonine stiftelse från 1400-talet som nyligen renoverats. Slutligen kom vi till Arzua. Den första platsen av intresse är ett före detta kloster i La Magdalena. Här smakade vi på traktens utsökta ost. Naturen är mycket omväxlande med lantbruk, kor, får, hästar, fruktodlingar och stora majsält. Och vädret fortsätter att vara perfekt för vandringen.

När vi kom fram till pensionatet Teodora, kunde vi äta en mycket god lunch innan de stängde köket kl 16. Det blev en härlig soppa, samt som vanligt kyckling och en god mandelkaka till kaffet. Vin och vatten som vanligt att dricka.

Sedan stappade vi upp till våra rum för att vila och ta det lugnt inför morgondagens provningar.

I dag träffade vi en kvinna från Österrike som gått i 4 veckor och ca 30 kilometer per dag. Vi var hela tiden mycket imponerade av dessa människor som vandrade ensamma så långt.

4 oktober 2008. Arzua – Rua.

Den här natten mådde jag inte alls bra. Huvudvärk, feber, ont i halsen, illamående och var helt övertygad om att jag absolut inte skulle orka gå något alls i dag. Jag fick en huvudvärkstablett och C-vitaminer av AnnMargret och mådde efter en stund mycket bättre, men var ändå ganska övertygad om att jag skulle åka bil eller buss till Rua som ligger 19 kilometer från Arzua.

AnnMargret gav sig iväg själv efter visst diskuterande mellan oss om inte hon också skulle stanna och vara med mig, vilket jag absolut inte tyckte att hon skulle. Jag ville ju inte hindra henne i vandringen. Det var bara runt 7 grader C på morgonen, alltså ganska kyligt och lite fuktigt i luften. Jag letade reda på det enda apoteket som hade lördagsöppet och köpte huvudvärkstabletter som också tog ned febern.

Efter ytterligare en kopp kaffe på en liten bar kände jag att jag kan nog också gå i dag, så jag ringde till AnnMargret på min mobiltelefon och sa att nu är jag på väg. Så hon väntade på mig längs vägen och vi hade sällskap hela dagen. Vädret blev bättre med sol och värme och vi kämpade på trots att vi bägge var förkylda.

Vi gick Rua do Carmo genom grönsaksodlingar och fält till As Barrosas ekodling. Leden gick här genom pinje och eukalyptusskog, som doftade starkt och gott. Santa Irene var väl värt att besöka för att beundra det lilla 1700-talskapellet som tillägnats den portugisiska martyren Santa Irene. Rua var slutet på vår vandring där vi kunde vila ut inför den slutliga vandringen till Santiago .

Det var en medelsvår vandring i dag på 19 kilometer som tog oss 7 timmar.

Vid halv sextiden stappade vi frusna och trötta upp till våra rum och la oss att vila på vårt trevliga hotell O Pino.

5 oktober 2008 Rua – Santiago de Compostela

I natt sov jag lite bättre men vaknade ändå med en hemsk huvudvärk. Tog ett par tabletter till frukosten och efter någon timme mårde jag bättre.

Pilgrimsleden går runt spetsen av Acra och fortsätter nerför en gata som övergick i en övervuxen lövad stig. Vi passerade den lilla byn San Marcos, nära toppen av Monte do Gozo, varifrån vi kunde se Santiago de Compostela. Till Santiago var det 20,6 kilometer och vi traskade på med små raster då vi åt en omelett med ost och skinka och tomater. På andra ställen drack vi kaffe med mjölk i stora koppar.

Vi kom fram till vårt hotell Transito dos Gramaticos efter 8 timmars vandring. På detta hotell skulle vi nu bo de kommande nätterna.

Vi vilade till kl 20 då vi gick ner i matsalen på hotellet och åt en god tre-rättersmiddag med vars ett stort glas vin.

Vädret i dag var mycket bra med solsken och runt 15 grader C.

Många som vi mött har precis som vi sett ganska trötta ut. Vi har under vår vandring mött ensamvandrare som kommit till en brytningspunkt i livet och tuffa cyklister med svullna vadmuskler. Vi mötte djupt religiösa pilgrimer ”pelegrinos” med klar blick och trästav och sådana som vi, touregrinos, turister med den enkla ambitionen att vandra minst 10 mil till Santiago de Compostela. Ett par hundratusen pilgrimer vandrar den här leden varje år.

De flesta pilgrimerna övernattar på olika härbärgen som finns längs hela leden. Det är det billigaste sättet att bo på. Kostade mellan 5-8 euro per natt. Då ligger man i stora sovsalar med många bäddar i samma rum, och det gäller att komma först ut till duschen innan varmvattnet tar slut. Där finns också enkla kokmöjligheter för pilgrimerna att tillaga sin frukost och kvällsvard. Numera har härbärgerna även tvättmaskiner och torktumlare så pilgrimerna kan tvätta och få torkat sina kläder. Men vi såg många som hade fäst underbyxor och strumpor med säkerhetsnålar på sina ryggsäckar för att de skulle torka under vandringen.

Om man inte vill bo på härbärgen så finns det även pensionat, privata rum och hotell. AnnMargret och jag hade bestämt oss för att vi ville ha vars ett hotellrum, vilket gjorde att vi måste gå en viss sträcka varje dag för att komma till vårt förbokade övernattningsställe och vi kunde inte välja att stanna när vi var trötta och där försöka finna någon bädd. Vi hade dock den fördelen att vi fick vårt bagage transporterat till hotellet varje dag och kunde därmed ha lättare packning i våra ryggsäckar.

Visst var vi trötta, frusna, förkylda och med blåsor på lilltårna, men också lyckliga över att vi klarat av den här vandringen.

Inte så vältränade och överviktiga, men beslutsamma att klara det ändå.

Ett steg i taget med våra ryggsäckar, vandringsstavar och flaskor med vatten.

Smärtan i vaderna och benen avtog för varje dag.

Det var värst de första dagarna och likaså ryggvärken avtog också.

Det var tur att AnnMargret hade med sig antibiotisk salva och tuck tape så vi kunde plåstra om våra fötter varje dag. Mina vandringsskor visade sig vara alltför smala vid tårna så jag köpte nya som var rejält rundade med plats för tårna vid vandringen. En annan viktig sak var också att alltid ha torra sockor på fötterna. Helst ha två sockor på samtidigt.

6 oktober 2008 i Santiago de Compostela.

Efter en god natts sömn steg jag upp, duschade och tvättade håret. Gick till AnnMargrets rum och hon plåstrade om mina fötter som vanligt. Efter frukosten tog vi oss till Oficina del Pelegrino, pilgrimsmottagningen, som ligger vid torget framför den stora Jakobskatedralen. Där stod redan många pilgrimer i kö och vi lämnade våra pass med stämplarna och fick ut vårt eget Compostela. Avlatsbrevet som tidigare berättigade till avdrag på halva tiden i skärselden.

Kl 12 gick vi in i Katedralen för att delta i mässan. Det var packat med folk och det hölls en högtidlig pilgrimsmässa där en nunna sjöng med en mycket vacker altstämma. Ett jättestort rökelsekar i silver som var upphängt mitt i kyrkan sattes i svängning och gungade högt i luften över hela kyrkan så rökelsen spreds över alla. En gång i tiden var detta rökelsekar viktigt för att få bort den dåliga lukten av alla pelegrinos som satt i kyrkan och som inte hade tvättat varken sig själva eller sina kläder på flera månader.

Vi fick oblater men inget vin på mässan.

Efter mässan gick vi ut och åt en mycket god spansk lunch och promenerade sedan omkring och tittade i alla souveniraffärer och på alla människor som också hade vandrat på caminon.

Utanför Katedralen såg vi en gitarrist som stod och spelade. Han kallade sig för ”the jazzman” och hade trätt en svart strumpa över huvudet med påsydda knallröda jättestora läppar. Såg verkligen läskigt ut.

Vi gick trötta hem till vårt hotell, tog ett glas rött vin och gick sedan till våra respektive rum för att bara ta det lugnt och smälta alla intryck.

I dag har det varit ganska kallt och lite småregnigt. Vilken tur vi haft med vädret när vi vandrat!

7 oktober 2008 i Santiago de Compostela.

I dag sov vi ut ganska länge innan vi kom till frukosten. AnnMargret plåstrade om mina fötter som vanligt.

Vi gick först till Museo das Peregrinacions och sedan till La Iglesia y Museo de San Martin Pinario som var helt fantastiskt överdådigt.

Vi åt en god lunch och delade på en flaska rött vin.

Kl 18 deltog vi i en guidad rundvandring som var mycket intressant där vi fick information om olika historiska byggnader, torg och hus och kyrkor i Santiago.

På hemvägen köpte vi ett äpple och en apelsin som kvällsmat.

Jag snubblade i dag i en trappa upp till Katedralen och föll rakt ner på ansiktet och skrapade läpparna, som började blöda och svullna. Vi skojade och sa att nu behövde jag inte kosta på med silikoninsprutning i läpparna för att få dem att se svullna ut. Som tur var klarade sig mina tänder.

8 oktober 2008 Utflykt till Finisterre.

I dag fick vi ingen frukost på vårt hotell för vi gav oss iväg tidigt till vår bokade bussutflykt.

Vi hann dock äta frukost på cafeet som ligger mitt emot vårt hotell. Vårt hotell ligger i kvarteret med många universitetsfakulteter, så det är många studenter runt omkring där vi bor och många av dem sitter på caféerna på morgonen och dricker kaffe och röker en cigarett innan dagens föreläsningar börjar..

I dag var vi iväg kl 9.30 med guidad buss till Finisterre som ligger vid Atlanten. Vår guide pratade både spanska och engelska och berättade om platserna vi åkte genom.

Vi stannade i staden Noia som är en vacker fiskarstad. Medeltida hus och romanska kyrkor som Santa Maria a Nova, San Martino och San Francisco. I vikarna fanns musselodlingar och de ser ut som rektangulära flottor, med rep som hänger ner i vattnet.

Vi gjorde också stopp vid Muros som är en typisk liten villastad som ligger vid flodens mynning.

Nästa stopp var vid Carnota som har galiciens längsta strand och den tredje största granary (spannmålsmagasin) i sten.

När vi kom in i staden Finisterre fick vi en mycket god lunch med friterade calamares som första rätt, god fisk med potatis och glass till efterrätt. Vatten och vin som vanligt till maten.

Sista stoppet innan hemfärden blev Cape Finisterre med otrolig utsikt från den kända fyren ut över Atlanten. Solen sken och ljuset över havet var helt fantastiskt.

Mystiska legender finns om skeppsbrott längs den här kusten.

Vi är i hjärtat av the Coast of Death. Här är ganska fattigt och därför kallas det dödens kust.

I dag träffade vi en äldre man från Canada som gått 80 mil på 36 dagar ensam. Helt otroligt. Över huvud taget var det ganska många äldre människor bland pilgrimerna. Men naturligtvis också ungdomar som hade tagit ledigt från studier eller jobb någon/några månader för att vandra hela sträckan.

9 oktober 2008 i Santiago de Compostela.

I dag promenerade vi runt i Santiago. Vi hade en guide som tog oss på en gastronomisk tur där vi fick se traditionella mataffärer. Vi besökte också Matmarknaden Mercado de Abastos som är den andra mest besökta platsen efter Katedralen i Santiago. Där fanns kött, fisk, skaldjur, fågel, grönsaker, ost, nötter, kastanjer, olika sorters bröd. Det luktade mycket gott och var intressant med mycket folk. Vi avslutade med ett glas vin och tapas på en liten bar.

Sedan gick vi runt i staden för oss själva, åt en tonfisksallad och ett glas rött vin.

Vi träffade en kvinna från San Fransisco som gått ensam 55 mil på lika många dagar. Hon hade skadat sitt ben och hade gått med en särskild ställning runt ena benet. Hon hade lammskinn i sina kängor, så hon hade inte fått några skavsår i alla fall.

Vi avslutade dagen med en kopp choklad och en bit Santiagokaka och satt i solen på en uteservering och tittade på de unga studenterna som gick ut och in på fakulteten för antroposofier och historia.

Vi köpte äpple, bananer och vatten till kvällsmat och gick sedan upp på våra rum vid 18-tiden som vanligt.

Vi är mycket trötta på kvällarna.

10 oktober 2008 i Santiago de Compostela.

Vi steg upp ganska sent och åt frukost och begav oss sedan ut i staden. Var på mässa igen i Jacobskatedralen, som var full med folk som vanligt.

Vi åt en enkel pelegrinolunch bestående av fisksoppa, kyckling och till efterrätt ett äpple!

Vi strövade omkring och handlade souvenirer och gjorde då och då avbrott för ett glas vin, cocacola, kaffe och satt och tittade på folk. AnnMargret köpte ett vackert halsband i silver och med svarta jetstenar. Vi provsmakade mandelkakor, ost och likörer.

Trötta kom vi hem till hotellet kl 18.30 där vi beställde taxi kl 8.30 nästa morgon för att komma ut till flygplatsen för vår hemresa.

Det sägs att galicierna är ett folk av drömmare, musiker och poeter som gärna tror på det magiska och övernaturliga. Bland annat är tron på meigas, häxor, utbredd. Det såldes häxor i tyg, keramik och andra material i alla affärer och naturligtvis köpte AnnMargret och jag vars en keramikhäxa som vi nu har på en hylla i våra hus.

Kanske är det också ett arv från kelterna som lämnat stora bidrag till Galiciens folklore i musik, danser och konst.

Santiago de Compostelas storhet som kristet och kulturellt centrum växte fram genom berättelser och myter om att vara aposteln Jakobs grav. Fram till 1800-talet och framför allt under medeltiden var Santiago de Compostela kristenhetens tredje heliga stad efter Jerusalem och Rom. Miljontals pilgrimer vallfärdade då till Santiago som samtidigt blev ett viktigt kulturcentrum. Santiagos imponerande och vackra byggnader avspeglar den betydelse staden

då hade. Hela Santiago har blivit ett monument, sammanfogat av vackra detaljer till en fulländad arkitektonisk enhet. Santiago har i dag ca 105 000 invånare.

Under våra 10 vandringsdagar har vi i snitt gått 19 000 steg/ dag.

Som mest gick vi 33 725 steg och i snitt under caminons 6 dagar från Sarria – Santiago de Compostela gick vi 29 225 steg/ dag. Under alla 10 dagarna blev det sammanlagt ca 20 mil som vi gick och det tyckte vi var helt enastående för vår del.

”Precis när du tänker ge upp, tar du ett steg framåt och sen ett till...” Mandi Upward

Gun Martinius, oktober 2008